

SOSIALURIN

Útgevari:
FØROYA JAVNAÐARFLOKKUR

Blaðstj.:
Villi Sørensen.

Box 76.

Prentsmiðjan á Meyssbreyt
TELF 1020

Stórar og mangar uppgávur

Tingsetan verður liðug í dag. — Drúgv hefur hon verið, men sum orðtakið sigur: »Leingi er, tá væl skal vera.«

Nógv hefur verið at tikist við hjá tingmonnum og landsstýri, og skal ein meta eftir tíðini, so má sigast, at væl er komið burtur úr.

Stórmál hava verið frammi; eisini mong onnur týðandi mál, sjálvt um tey ikki verða so nógv eftiransað. Fólkapensjónarlógin er samtykt, somuleiðis er avlamistryggingarlógin broytt, og hon hóskar betur til tíðina.

Álvarssamar royndir at gera nakað munandi fyri fiskiflotan eru gjørdar, og væl er komið á leið. Óttin fyri, at hesar royndir vórðu kovdar av verkfalli fiskimanna var so stór og álvarssom, at samgonguflokkarnir samdust um at loysa henda knút, so landið ikki fekk ovurstórt tap, og fekk vissað fiskimonnum fritíðarløn. Tað var hart at skula leggja meira toll á ymsar vørur — tað rámar summar stættir; men her var einki at velja í.

Tað var monnum greitt undan vali, at eitt komandi stýri fór at fáa nógvar uppgávur at loysa, sum bráðneyðugar vóru, og tað er eisini so. Men ov nógv er ikki sagt, at nógv er gjørt, og væl er komið áleiðis.

— Andstöðan frá fólkaflakkinum og tjóðveldisflakkinum, hefur verið alt annað er saklig. At hesir flokkar vilja gera alt, sum gerast kann, fyri at beina fyri teim, sum nú hava stýrið í landinum í hondum, um tað so er til skaða ella gagns fyri landið, tað hefur minni at týða. Somu flokkar hava ferð eftir ferð sett fram uppskot, sum hava kravt stórar útreiðslur; men ongatið er nakað sagt um hvussu peningurin skal fáast til vega.

Fólk væntar óivað nógv av hesum stýri. Og hvat burturúr kemur, fer tíðin at visa. Ikki eru allar søður lættar at syfta. Eitt nú Grønlandsmálið, ið hefur havt vansar í sær. Men tað fer vónandi at koma í rettlag.

Men Føroya fólk kann nú frøsa seg yvir, at gongd er komin á uppbygging landsins.

Vit vita øll, at lærarnir á studentaskúlinum hava sent brev til landsstýrið við kravi um betur arbeiðslíkindi.

Tey, sum vita, hvørjum korum, teir arbeiða undir, halda einki loðið vera í tí at krevja betri arbeiðskor. Hóast hetta smæddist Sigurd Joensen ikki fyri, aftaná at hava sagt, at hann ikki helt studentaskúlamálið vera av stórum týðningi at rópa út av røðarapallinum, at brævið var hin størsta skomm fyri lærarnar.

Málaraabeiði

Vit átaka okkum alt vanligt málaraabeiði, sum t. d.:

HÚS, úttan eins væl og innan,
BÁTAR, SKIP o. a.

Vit arbeiða bæði innan- og úttanbyggja, og arbeiðið verður gjørt bæði skjótt og væl.

Ringið ella skrivið til:

Palli Steinberg, og Johan Gothe
málaramestarar, máltráð 272.

KLAKKSVÍK

Hvat hava javnaðarmenn lovað? — og hvat kunnu vit gera?

Ofta hoyra og lesa vit, at hatta og hatta hava javnaðarmenn lovað. Nú eru teir komnir til maktina. Latum okkum nú siggja, um teir uppfylla tey stóru lyftini.

Ja, soleiðis verður sagt og skrivað men soleiðir hugsar onginn úttan viðkomandi er byttur ella á annan hátt sinnisbrekaður.

Tey stóru lyftir, sum vit hava lovað, kosta flest øll nakað nógv meira av peningi enn tær núverandi inntøkur løtingsins røkka at gjalda.

Ja, siga okkara mótstøðumenn — ja, so siggja vit at lyftir javnaðarmanna er tórn orð, sum onginn grund er undir.

Men so er ikki. Hvør sigur tað, at tingsins inntøkur ikki kunna økjust so mikið, at vit kunna rinda alt ið torvur er á til at veita hjálp og stuðul til øll, sum nú liva á lívsins skuggasiðu? — og hjálp móti arbeiðsloysi etc.? — Ja, hvør sigur tað?

Lat meg venda spurninginum við og taka málið um arbeiðsloysi fyrst til viðgerð.

Land okkara er lítið. Ja, tað vita vit men havið er stórt — og landið kann eisini geva nógv meira enn tað gevur nú, bara rett og skilsamt verður fram farið. Hvat høpi er í, at seyður í túndatali doyri í hungri um várini og neytatalið minkar ár eftir ár? — Hetta óskilið má ruddast burtur; men um hetta verður ov langrøkið at greina alt út í æsir á

hesum sinni. Latum okkum venda aftur til havið.

Okkara landgrunnur er óviltit. Tað vita vit øll, men nógv meira kann vinnast her enn vunnið er árin frammanundan, og so hava vit atgongd til veiðu við Grønland.

Nú hava vit fingið fleiri havnir aftrat og viðari resur í heila tikið við Grønland.

Okkara mótstøðumenn royna at villeiða fólk við ræðumyndum sum t. d. at okkara fiskimenn verða trælir hjá grønlendshandlinum. Men hetta er so rangvort sum alt hitt, ið okkara mótstøðumenn fara fram. Sannleikin er tann, at menn sum selja til grønlendshandilin kunna rokna við at vinna eins nógv og hinir føroysku útróðarmenn, sum selja aðrastaðni.

Til grønlenska handilin verður fiskurin avreiddur sum ráfiskur og er har stórur fyrirminur serliga um vit hugsa um tíðartarn og annað; men eisini tá ið vit vita at fiskurin lættar ógvuliga nógv frá tí hann er ráfiskur og intill hann er fult iliðin saltfiskur. Meðan 1 skp. av føroyskum fiski fæst úr 500 t í ráfiski og 1 skp av islenskum fiski fæst 600 t í ráfiski so skulu 700 tons av grønlenskum ráfiski til fyri at fáa eitt skp. av saltfiski.

Taka vit t. d. ein bát ið veiðir 80 tons í ráfiski og fæst ein pris av 35 oyru fyri kg so gevur hetta 28.000 kr. meðan sama veiðumongd seld

sum saltfiskur fyri 1 kr. pr. kg gevur kr. 36480 minus 3 tus. kr. fyri salt verða eftir kr. 33480. Munurin verður so einans kr. 5480, og hetta er ikki ógv fyri tíðartarn og arbeið við at fáa fiskin gjørdan til væl iliðin an saltfisk.

Hetta er so útróðurin við Grønland, sum vónandi verður at geva gott úrslit. Tá ið vit so fáa góð línuskip og onnur før, so fer at bera hópin væl til at liva betur og samstundis rinda meira til tað almenna um tað gerst neyðugt. Men javnaðarmenn hava so mangar aðrar møguleikar at veita tinginum inntøkur og harvið stimbra byrðirnar at bera.

Latið tí javnaðarflokkinn fáa fleirtal á tingi við næsta løtingsval, so skal tað vera hugnaligt at liva í Føroyum.

J. H. Danbjørg.

Teir tosa um ræðuleikar, atom-bumbur o. t.; men hvi ikki tosa um radioaktivitetin, sum kemur úr Sovjetsamveldinum? Tað er ja haðani radioaktiviteturin kemur, sum landslekin greiddi frá í útvarpinum. Er tað tí, tað kemur eystanefir og sostatt er tabu?

Verunleikin

Viðvikandi radarmálinum hefur løgtingið fingið hetta skriv frá ríkisumboðnum:

Fra statsministeriet har man dags dato modtaget nedenstående anførte besvarelse af de anførte spørgsmål:

1. Skal tilsvarende anlæg opføres i Danmark? Svar: ja såvel radarvarslingsanlæg (early warning) som radioanlæg (forward scatter) skal opføres i Danmark. Stedbetegnelse kan ikke gives.

2. Er radarstation med radioanlæg så militært vigtigt, at de i krigstilfælde må anses for angrebsskål for atomvåben? Svar: som tidligere oplyst er intet af anlæggene forsynet med skyts eller lignende til forsvar. Efter forsvarsministeriets opfattelse anses anlæggene ikke at have sådan militær karakter, at de vil udgøre angrebsskål for atomvåben eller lignende.

3. Kan NATO varslingsjeneste undvære de to anlæg på Færøerne? Svar: NATO ville ikke have insisteret på gennemførelse af anlæggene, såfremt de kunne undværes i varslingsjenesten.

4. Vil rigsmyndighederne uanset lagtingsflertal imod anlæggenes udførelse insistere herpå? Svar: anlæggene er som anført nødvendige for NATO. Der henvises til at man fra dansk side lige siden anlæggenes første planlæggelse har holdt sig i kontakt med færøske myndigheder, der har givet tilslutning til anlæggenes udførelse.

5. Hvor store pengemidler vil fra forsvarsside blive anvendt til arbejds løn, materiale m. v. på Færøerne i forbindelse med anlæggenes udførelse? Svar: skønsmæssigt ca. 10 mill. kr., udførelsen af arbejderne vil i videst mulig omfang blive overdraget færøske firmaer og entreprenører.

6. Har forsvarsministeren udtalt at rigsmyndighederne ikke vil foretage sig noget, som færøske myndighed heder ikke er indforstået med? Svar: nej. Forsvarsministeren har i radioudtalelse sagt, at færøske myndigheder har tiltrådt anlæggenes udførelse, jfr. ovenfor.

Studentaskúlin

Nú er studentaskúlamálið avgjørt. Spurningurin hefur fleiri ferðir verið frammi á tingi áður og hevur verið gjølla kannaður og viðgjørdur.

Hetta mál hefur havt stóran áhuga manna millum er væl kent, og tað er eisini neyðugt, at hesin spurningur nú verður loystur og farið verður undir byggingina.

Lærarnir á studentaskúlanum hava í brævi sagt løgtinginum frá, at teir mæla til ikki at taka fleiri nemningar komandi ár, um teir ikki fáa vissu fyri, at studentaskúlin verður bygdur.

Felagið Collegium Academicum Føroense hefur eisini sent løgtinginum brev, har teir halda, at skúlin ongatið ov skjótt verður bygdur.

Undir viðgerðini av málinum segði S. Joensen, sum syntist at vera fyrst aftur at fáa drál í málið, at handverkarnir nú høvdu fráfallið mótmæli sitt um, at skúlin skal verða gjørdur av føroyskum handverkum. Men í brævi til løgtingið hefur Havnar Handverkarafelag nú aftur sagt frá, at teir mæla tinginum til at lata skúlan gera av Føroyingum.

Málið er nú framt sambært uppskotið frá landsstýrinum, sum nú fer upp í hendi at avgreiða málið.

Eitt nógv umtalað mál er nú komið ávegis, og nú verða vónandi ikki fleiri meinbogar at stríðast við, tí stríðið hefur í og fyri seg staðið um »keisarans skegg« — hvar skal skúlin standa.

Radareyggað

I álitinum um radarmálið eru nógv skjøl m. a. eitt um radar, har verður m. a. sagt:

»Lætt er at blanda eitt tilíkt radareygga, um ein veit, við hvørji bylgjulongd tað arbeiðir — men tað er eisini neyðugt. Soleiðis kann t. d. nevast, at Onglendingar høvdu fragd av at seta tey týsku radareyggi — aftaná at hesir vóru farnir at nýta tey undir kríggnum — fullkomuliga út av spelinum, við úr flokki at varpa út eina ørgrynna av stamulstrímlum av eini ávísari longd.«